Aksoy, C. ve Aydın Oral, S. (2026). Gelişimsel dil bozukluğu olan çocuklarda öykü anlatılarının makro yapısal özellikleri: Tipik gelişim gösteren akranlarla karşılaştırmalı bir çalışma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 14*(3), 513-531. https://doi.org/10.16916/aded.1911838

Ana Dili Eğitimi Dergisi
Journal of Mother Tongue Education
www.anadiliegitimi.com

Geliş/Received: 17.03.2026 Kabul/Accepted: 02.07.2026
Araştırma Makalesi / Research Article

Gelişimsel Dil Bozukluğu Olan Çocuklarda Öykü Anlatılarının Makro Yapısal Özellikleri: Tipik Gelişim Gösteren Akranlarla Karşılaştırmalı Bir Çalışma*

*Cansu AKSOY***
*Seçil AYDIN ORAL****

Öz

Bu çalışmanın amacı, 4;0–5;11 yaş aralığındaki gelişimsel dil bozukluğu (GDB) olan ve tipik dil gelişimi gösteren (TDG) çocukların öykü anlatı becerilerini makro yapı düzeyinde karşılaştırmak, her iki grupta ayrı ayrı yaş ve cinsiyet değişkenlerinin anlatı performansıyla ilişkisini incelemektir. Araştırmaya 24'ü GDB tanılı, 24'ü TDG olmak üzere toplam 48 çocuk katılmıştır. Veriler "Kurbağa Neredesin?" adlı yazısız resimli kitap aracılığıyla yüz yüze toplanmış; anlatılar, Anlatı Puanlama Şeması ile analiz edilmiştir. Gruplar arası karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t-testi, grup içi yaş–anlatı ilişkisinde Spearman sıra korelasyon analizi, cinsiyet karşılaştırmalarında ise Holm-Bonferroni düzeltmeli bağımsız örneklem t-testi kullanılmış; tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 22.0 ile gerçekleştirilmiştir. Bulgular, GDB olan çocukların makro yapı düzeyinde ve tüm temel anlatı bileşenlerinde TDG akranlarına kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük performans sergilediğini; tüm alt ölçeklerde büyük etki büyüklüklerinin gözlemlendiğini ortaya koymaktadır (Cohen's d = 1,68–3,23). GDB grubunda yaş ile anlatı performansı arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, TDG grubunda yalnızca doğru sözcük kullanımı ile yaş arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir (rs = 0,50; p = ,01). Her iki grupta da Holm-Bonferroni düzeltmesi sonrasında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, GDB olan çocukların yalnızca dilbilgisel alanlarda değil, anlatının yapılandırılmasında kritik rol oynayan bilişsel ve pragmatik becerilerde de belirgin güçlükler yaşadığını ve bu güçlüklerin demografik değişkenlerden değil, bizzat dil bozukluğundan kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelişimsel dil bozukluğu, öykü anlatı becerileri, makro yapı analizi, anlatı değerlendirmesi, tipik dil gelişimi

Comparison of Narrative Macrostructure Skills in Children with Developmental Language Disorder and Typical Language Development

Abstract

This study aimed to compare the macrostructural narrative skills of children aged 4;0–5;11 years with developmental language disorder (DLD) and children with typical language development (TLD), and to examine the relationship between narrative performance and age and gender separately within each group. A total of 48 children participated in the study, comprising 24 with DLD and 24 with TLD. Data were collected face-to-face using the wordless picture book "Frog, Where Are You?" and the narratives were analyzed using the Narrative Scoring Scheme. An independent -samples t-test was used for between-group comparisons, Spearman rank correlation

*Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Dil ve Konuşma Terapisti, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dil ve Konuşma Terapisi Tezli Yüksek Lisans Programı, İstanbul, cansuaksoy57@hotmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İstanbul, secil.aydinoral@uskudar.edu.tr

analysis for within-group age–narrative relationships, and independent samples t-test with Holm-Bonferroni correction was used for within-group gender comparisons; all statistical analyses were conducted using IBM SPSS 22.0. The findings indicated that children with DLD demonstrated significantly had lower performance at the macrostructure level and across all core narrative components compared to their TLD peers, with large effect sizes observed for all subscales (Cohen's d = 1.68–3.23). Within-group analyses revealed no significant relationship between age and narrative performance in the DLD group, whereas in the TLD group, only appropriate word use showed a moderate positive correlation with age (rs = 0.50; p = .01). No significant gender differences were found in either group after Holm-Bonferroni correction. These findings indicated that children with DLD experienced significant difficulties not only in grammatical domains but also in the cognitive and pragmatic skills required for narrative structuring, and that these difficulties appeared to be more closely associated with DLD status than with the demographic variables examined.

Keywords: Developmental language disorder, narrative skills, macrostructure analysis, narrative assessment, typical language development

Giriş

Gelişimsel dil bozukluğu (GDB), dilin edinimi, anlaşılması ve üretilmesi süreçlerinde görülen, nörogelişimsel temelli bir bozukluktur. Tanılanmasında zihinsel yetersizlik, işitme kaybı ve nörolojik hasar gibi bilinen biyomedikal bir etiyoloji bulunmamaktadır (Laws ve Bishop, 2003; Leonard, 2014). CATALISE-2 uzlaşısına göre çevresel yoksunluk doğrudan bir dışlama kriteri değildir; yalnızca dil güçlüğünün tek açıklayıcı etken olduğu durumlar kapsam dışında tutulmaktadır (Bishop vd., 2017). DSM-5, GDB'yi erken gelişim döneminde ortaya çıkan ve dil becerilerinin yaşa göre beklenenin belirgin biçimde altında kaldığı, iletişim ile sosyal katılımı işlevsel düzeyde etkileyen kalıcı bir dil bozukluğu olarak tanımlamaktadır (APA, 2013). ICD-11 ise bu bozukluğu (kod: 6A01.2), başka bir nörogelişimsel bozukluk, duyusal bozukluk ya da nörolojik durumla açıklanamayan kalıcı dil edinimi ve kullanım güçlükleri olarak ele almaktadır (WHO, 2022). Bu bozukluğun çocukların alıcı ve ifade edici dil bileşenlerini aynı anda etkileyerek hem akademik hem de sosyal beceriler üzerinde olumsuz etki yaratması muhtemeldir (Bishop, 2017; Bishop vd., 2017). Genellikle okul öncesi dönemde belirti veren GDB'ye erken dönemde müdahale edilmediği takdirde, dil ve iletişim becerilerinde süreğen güçlükler ortaya çıkmakta; bu olumsuz etkilerin ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde de sürdüğü görülmektedir (Conti-Ramsden vd., 2012; Sansavini vd., 2021). Dilin biçim (fonoloji, morfoloji, sentaks), içerik (anlambilim) ve kullanım (pragmatik ve edinim bağlamı) boyutlarını edinmekte ve kullanmakta güçlük çeken GDB'li çocuklar hem gündelik yaşantılarını hem de öykü anlatı becerilerini olumsuz etkileyen anlatım sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır (Andreou ve Lemoni, 2020; Leonard, 2014; Norbury vd., 2016; Sansavini vd., 2021; Winters vd., 2022). Bu çocukların dil güçlükleri yalnızca dilbilgisel düzeyde kalmaz, dilin bağlamsal ve söylemsel kullanımını da etkileyerek öykü anlatı becerilerini doğrudan kısıtlamaktadır (Andreou ve Lemoni, 2020; Winters vd., 2022).

Öykü anlatı becerisi, çocukların düşüncelerini yapılandırarak toplumsal ilişkilerini düzenlemelerine ve akademik başarılarını desteklemelerine imkân veren çok yönlü bir yetkinlik alanıdır (Westby, 2005). Bu beceri, biçimsel dil yapılarıyla pragmatik becerilerin eş zamanlı kullanımını, neden-sonuç ilişkisi kurmayı, kişileri betimlemeyi ve olay akışını kurgulamayı kapsar (Davidson vd., 2017). Çocukların yaşantılarını yapılandırılmış ve anlamlı biçimde başkalarına aktarmasını sağlayan bu beceri, dil gelişimiyle yakından ilişkili karmaşık bir dilsel yeterliliktir (Stadler ve Ward, 2005; Işıtan ve Turan, 2014). Öykü anlatımı yalnızca dilsel bir süreç değildir; bireyin bilişsel organizasyon, epizodik bellek ve perspektif alma becerilerinin gelişimini de destekler (Berman ve Slobin, 1994; Nelson, 1996). Bu bağlamda anlatı kurma, çocuğun yaşantılarını belirli bir sırayla yapılandırmasını, olaylar arasında bağlantı kurmasını ve başkalarının bakış açısını anlamasını içerir. Erken çocuklukta çevresel etkileşimlerle şekillenmeye başlayan bu beceri, yaşla birlikte giderek karmaşıklaşan bir yapı kazanmaktadır (Paul, 2002; Schneider vd., 2006). Öykü anlatı gelişimi dönemsel ilerleyiş göstermektedir. 2 yaş civarında başlayan betimleyici anlatılar, ilerleyen yaşlarda nedensel ilişkiler içeren ve olay örgüsüne sahip anlatılara dönüşmektedir (Boudreau, 2008; Peterson ve McCabe, 1983;

Soares vd., 2010). 5 yaş itibariyle çocuklar daha yapılandırılmış anlatılar üretmekte, 6–7 yaşlarında neden-sonuç ilişkileri kurabilmekte ve 8 yaş sonrası mantıksal bağlamda daha karmaşık anlatılar oluşturabilmektedir (Akmeşe, 2015; Soodla ve Kikas, 2010; Trabasso vd., 1992). GDB'li çocukların öykü anlatı becerileri; olayları kronolojik sırayla sunma, karakterleri tanımlama, nedensel bağlantı kurma ve uygun dilsel yapılarla anlatı oluşturma gibi hem makro hem mikro yapı düzeylerinde sınırlılıklar gösterir (Heilmann vd., 2010; Norbury ve Bishop, 2003). Bu sınırlılıklar çocukların hem akademik başarısını hem de sosyal katılımını olumsuz etkilemektedir.

Öykü anlatı becerisinin değerlendirilmesi, dilsel eksikliklerin saptanmasının ötesinde çocuğun bilişsel organizasyonu, iletişimsel niyetleri ve sosyal becerileri hakkında da kapsamlı bilgi sunar (Schneider vd., 2006). Öykü anlatı becerilerini değerlendirmede görsel materyaller eşliğinde anlatım, öykü tamamlama, öykü yeniden anlatma ve yapılandırılmış anlatı görevleri gibi çeşitli yöntemler kullanılmaktadır (Justice vd., 2010; Westby, 2005). Bu süreçte kullanılacak araçların çocuğun yaş özellikleri, dilsel yeterlilik düzeyi ve kültürel bağlamı ile uyumlu seçilmesi, elde edilen bulguların geçerliliği ve güvenirliği açısından belirleyicidir (Justice vd., 2010). Mercer Mayer'in 1969'da yayınladığı, yazısız resimli kitap "Kurbağa Neredesin?" alan yazınında çocukların sözel anlatı gelişimini değerlendirmek için sıklıkla başvurulan bir araç olma özelliğine sahiptir (Heilmann vd., 2010). Sözel içeriğe dayanmayan yapısı sayesinde bu materyal, farklı dil ve kültürel bağlamlardan gelen çocukların öykü anlatı becerilerinin karşılaştırmalı biçimde incelenmesine olanak sağlamaktadır (Berman ve Slobin, 1994). Bu değerlendirme aracı, çocukların görsel uyaranları temel alarak özgün bir öykü oluşturmalarına ya da önceden sunulan bir anlatıyı yeniden ifade etmelerini içeren iki farklı anlatı üretim yaklaşımının uygulanmasına imkân tanımaktadır. Her iki anlatı bağlamında, çocuğun olay örgüsünü yapılandırma, karakterleri betimleme, nedensel bağlantılar kurma ve sorunu çözmeye yönelik öykü anlatı becerileri sistematik olarak incelenmektedir. Bu doğrultuda, öykü anlatı performansı makro ve mikro yapı bileşenleri temelinde ayrıntılı ve çok boyutlu biçimde değerlendirilmektedir (Heilmann vd., 2010; Westby, 2005).

Öykü anlatı becerileri, mikro düzeyde sözcük kullanımı ve dilbilgisel yapıların; makro düzeyde ise olay örgüsü organizasyonu, karakter tanıtımı, kronolojik yapı ve neden–sonuç ilişkilerinin incelenmesi yoluyla analiz edilmektedir (Heilmann vd., 2010; Norbury ve Bishop, 2003). Makro yapı analizi, çocuğun bir öyküyü başlatma, geliştirme ve sonlandırma süreçlerini nasıl kurguladığını ortaya koyarak dilsel yeterliliğin ötesinde bilişsel organizasyon ve pragmatik beceriler hakkında da bütüncül bir tablo sunar. Mikro yapı sözcük ve cümle düzeyindeki özelliklere odaklanırken, makro yapı anlatının bir bütün olarak ne ölçüde anlamlı ve tutarlı kurulduğunu değerlendirme imkânı tanımaktadır (Justice vd., 2006; Westby, 2005). Bu nedenle özellikle GDB'li çocukların olayları nasıl organize ettiğini, olaylar arasında nedensellik ve sıralama kurma becerilerini ortaya koymak açısından makro yapı odaklı inceleme daha işlevsel bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. Özellikle giriş bölümleri, karakter tanıtımı, olay sıralaması, problem çözme süreçleri, sonuç bölümleri, anlatının bütünlüğü ve anlatı puanı gibi unsurlar dikkate alınarak yapılan değerlendirmeler, GDB'li çocukların öykü anlatı performanslarının hangi açılardan tipik gelişim gösteren akranlarına kıyasla farklılaştığını ortaya koymaktadır (Justice vd., 2010; Westby, 2005). GDB'li çocuklar, tipik dil gelişimi (TDG) gösteren akranlarına kıyasla daha az gelişmiş dilsel yapılar kullanmakta ve anlatılarında tutarsızlık ile zayıf içerik özellikleri sergilemektedir (Bergmann vd., 2017; Reilly vd., 2004). Jones (2015), GDB'li çocukların öykülerinin daha basit, hatalı ve tamamlanmamış cümleler içerdiğini, olaylar arasındaki nedensel bağları kurmakta zorlandıklarını belirtmektedir. Schneider, Hayward ve Dubé (2006) ise söz konusu çocukların öykü grameri bileşenlerini kullanmakta güçlük çektiğini ve anlatının giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini tutarlı bir biçimde yapılandırmada yetersiz kaldıklarını ortaya koymaktadır. 5-6 yaş aralığındaki çocuklarla yapılan araştırmalar da GDB'li çocukların anlatı üretimi ve anlamada güçlük çektiğini, öykü bileşenlerini yeterince kullanamadığını ve anlatılarının genellikle eksik ya da tamamlanmamış olduğunu bildirmektedir (Blom ve Boerma, 2016; Colozzo vd., 2011). Dinleyicilerin yaptığı değerlendirmelere göre GDB'li çocukların anlatıları, dilsel çeşitlilik, yapısal tutarlılık ve içerik zenginliği açısından TDG'li çocuklarınkine kıyasla daha kısıtlı bulunmuştur (Newman ve McGregor, 2006; Wetherell vd., 2007).

Öykü anlatıları aracılığıyla elde edilen dil verileri; çocukların sözcük dağarcığı, sesbilgisel ve biçimbilgisel farkındalık düzeyi, dilin yapısal özelliklerine ilişkin yetkinliği ve akademik yeterlikleri

konusunda ayrıntılı bilgiler sağlamaktadır (Justice vd., 2006). Bu tür değerlendirmeler, dil ve konuşma terapistlerine hem tanısal süreçte hem de müdahale planlamasında odaklanılacak anlatı bileşenleri konusunda yol gösterici olmaktadır (Heilmann vd., 2010; Norbury ve Bishop, 2003). GDB olan çocukların öykü anlatı becerileri makro yapı analizi ve mikro yapı analizi ile değerlendirilmektedir (Justice vd., 2006; Westby, 2005). Gelişimsel dil bozukluğunun dilsel ve bilişsel boyutlarının kapsamlı şekilde anlaşılabilmesi için öykü anlatı becerisinin makro yapı düzeyinde ayrıntılı biçimde incelenmektedir. Bu bağlamda yapılacak çalışmalar, erken tanı ve etkili müdahale stratejilerinin geliştirilmesine, bireyselleştirilmiş terapi planlarının oluşturulmasına ve çocukların iletişim becerileri ile yaşam kalitesinin artırılmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Öykü anlatı performansını etkileyebilecek demografik değişkenlerin de incelenmesi bu açıdan önem taşımaktadır. Alan yazınında GDB'li çocuklarla yapılan çalışmaların büyük bölümü cinsiyetin anlatı performansı üzerinde anlamlı bir etki yaratmadığını ortaya koymaktadır (Hutchison, 2012). Benzer biçimde, yaş ile anlatı bileşenleri arasındaki ilişki de bu yaş grubunda sınırlı bulunmuştur (Khan vd., 2016). Yaş ve cinsiyet değişkenlerinin mevcut çalışmada incelenmesi, alan yazınına bu yönde katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın amacı, gelişimsel dil bozukluğu olan ve tipik gelişim gösteren çocukların öykü anlatı makro yapı düzeyleri (giriş, karakter gelişimi, içsel durum terimleri, uygun sözcük kullanımı, problem çözme, olay sıralaması ve sonuç) arasında fark olup olmadığını; ayrıca GDB'li ve TDG'li çocukların öykü anlatı toplam ve alt bileşen puanlarının (giriş, karakter gelişimi, içsel durum terimleri kullanımı, doğru sözcük kullanımı, problem çözme, olay sıralaması ve sonuç) yaş ve cinsiyet değişkenleriyle ilişkisini her iki grupta ayrı ayrı incelemektir.

Bu doğrultuda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır:

1. GDB'li ve TDG'li çocukların öykü anlatılarının makro yapı toplam puanları ve alt bileşenleri açısından farklılık göstermekte midir?
2. GDB'li ve TDG'li çocukların öykü anlatı toplam puanları ve alt bileşen puanları ile yaşları arasında, her grup için ayrı ayrı, anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. GDB'li ve TDG'li çocukların öykü anlatı toplam puanları ve alt bileşen puanları, her grup için ayrı ayrı, cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma metodolojisine dayanan bu çalışmada, araştırma değişkenlerinin mevcut durumunu tanımlamak amacıyla betimsel tarama modeli; değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla ise ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2017). İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişki örüntülerini herhangi bir müdahale yapılmaksızın ortaya koymayı amaçlayan bir araştırma desenidir. Bu çalışmada söz konusu model, öykü anlatı performansının yaş ve cinsiyet değişkenleriyle ilişkisini incelemek için kullanılmıştır.

Örneklem

Araştırmaya katılacak çocukların seçiminde belirli ölçütler esas alınmıştır. Bu yaş aralığı, öykü üretiminin belirginleşmeye başladığı ve anlatı yapılarındaki bireysel farklılıkların en net gözlemlendiği gelişimsel dönem olması nedeniyle tercih edilmiştir (Boudreau, 2007; Soodla ve Kikas, 2010). Bu kapsamda, tüm katılımcıların (a) 4;0–5;11 yaş aralığında bulunması, ana dilinin Türkçe olması ve tek dilli yetişmesi; (b) ebeveyn bildirimine göre duyusal, bilişsel ya da motor gelişim sorununun bulunmaması; (c) TDG'li çocukların Türkçe Okul Çağı Dil Gelişim Testi (TODİL) sözel dil performansının ortalama veya ortalamanın üzerinde olması; (d) GDB'li çocukların Rehberlik ve Araştırma Merkezleri tarafından yapılan değerlendirme sonucunda dil ve konuşma bozukluğu tanı raporuna sahip olması, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde destek eğitim programı alıyor olması ve (e) TODİL sözel dil performansının ortalamanın altında, zayıf veya çok zayıf düzeyde olması.

Çalışmaya, Ankara'da yaşayan, yaşları 4;0–5;11 arasında değişen 24'ü GDB tanılı, 24'ü TDG'li 48 çocuk dâhil edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1
Çocukların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

Grup	n	Yaş Ortalaması±SS(ay)	Kız n (%)	Erkek n (%)
GDB	24	60,88 ± 6,40	10 (41,67)	14 (58,33)
TDG	24	62,96± 4,83	13 (54,17)	11 (45,83)

İki grubun yaş ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem t-testi ile sınanmış; GDB grubu (Ort. = 60,88±6,40 ay) ile TDG grubu (Ort. = 62,96±4,83 ay) arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür (t(46) = -1,27; p = 0,21; %95 GA [-5,39, 1,22]). Grupların yaş bakımından denk kabul edilebileceği sonucuna varılmıştır. Sosyoekonomik düzey ve ebeveyn eğitim durumu gibi ek değişkenler bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuş olup gelecek araştırmalarda kontrol edilmesi önerilmektedir.

Tablo 2'de GDB'li çocukların sözel dil performansı düzeylerine göre dağılımı sunulmaktadır. Buna göre, grubun %33,33'ü (n=8) ortalama altı, %25,00'i (n=6) zayıf ve %41,67'si (n=10) çok zayıf performans göstermektedir.

Tablo 2
GDB'li Çocukların Sözel Dil Performans Dağılımı

Sözel Dil Performans Düzeyi	Katılımcı Sayısı (n)	%
Çok Zayıf	10	41.67
Zayıf	6	25.00
Ortalama Altı	8	33.33

Tablo 3'te TDG'li çocukların sözel dil performansı düzeylerine göre dağılımı sunulmaktadır. Buna göre, çocukların %62,50'si (n=15) çok ileri, %16,67'si (n=4) ileri, %8,33'ü (n=2) ortalama üstü ve %12,50'si (n=3) ortalama düzeyde performans göstermektedir. Grubun büyük çoğunluğunun çok ileri düzeyde olduğu, ortalamanın altında performans gösteren çocuk bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 3
TDG'li Çocukların Sözel Dil Performans Dağılımı

Sözel Dil Performans Düzeyi	Katılımcı Sayısı (n)	%
Ortalama	3	12.50
Ortalama Üstü	2	8.33
İleri	4	16.67
Çok İleri	15	62.50

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan, iki bölümden ve toplam altı sorudan oluşan anketin ilk bölümü, çalışmaya katılan çocukların demografik özelliklerine ilişkin soruları içermektedir. İkinci bölümü, çocukların GDB tanısı alıp almadıklarını belirlemeye yönelik ikili bir soru içermekte olup her çocuğun ebeveyni tarafından doldurulmuştur.

Türkçe Okul Çağı Dil Gelişim Testi (TODİL)

Bu test, Topbaş ve Güven (2017) tarafından TOLD-P:4'ten (Hammill ve Newcomer, 2008) Türkçeye uyarlanan bir ölçme aracıdır. Testin güvenilirlik katsayıları (Cronbach alfa) alt testlere göre farklılık göstermekte olup 4–8 yaş grubu için ,79 ile ,99 arasında değişmektedir; sözel dil bileşik puanı için bu değer ,93 olarak bildirilmektedir (Topbaş ve Güven, 2017, Tablo 5.1). Geçerlilik çalışmaları TODİL'in sözel dili değerlendirmedeki etkinliğini ortaya koymuştur. Bu norm referanslı test, 4;0 ile 8;11

yaş arasındaki çocuklara bireysel olarak uygulanmaktadır. Test, dil gelişimindeki güçlü ve zayıf yönleri belirleyerek gelişimsel dil bozukluğu (GDB) olan çocukları ayırt etmeyi hedeflemektedir. Bu çalışmada TODİL'in şu altı ana alt testi uygulanmıştır: (1) Resim Sözcük Dağarcığı, (2) İlişkili Sözcük Dağarcığı, (3) Sözcük Betimleme, (4) Cümle Anlama, (5) Cümle Tekrar Etme ve (6) Biçimbirim Tamamlama. Bu alt testlerden elde edilen puanların toplanmasıyla sözel dil bileşke (indeks) puanı hesaplanmıştır. TODİL uygulama kılavuzunda (Topbaş ve Güven, 2017, Bölüm 4) tanımlanan performans düzeyleri ve buna karşılık gelen indeks puan aralıkları şu şekildedir: Ortalama Altı (indeks puan: 80–89), Zayıf (indeks puan: 70–79) ve Çok Zayıf (indeks puan: <70). Bu çalışmada, sözel dil bileşke puanı bu üç düzeyden herhangi birine karşılık gelen çocuklar GDB grubu olarak sınıflandırılmıştır.

"Kurbağa Neredesin?" Resimli Hikâye Kitabı

Çocukların öykü anlatı becerilerini değerlendirmek için siyah beyaz ve yazısız bir öykü kitabı olan "Kurbağa Neredesin?" kullanılmıştır (Mayer, 1969). Alan yazınında çocukların öykü anlatı becerilerini incelemek için sıkça tercih edilen bu kitap, hem hikâyenin genel yapısını (makro yapı) hem de kullanılan dil özelliklerini (mikro yapı) değerlendirmeye olanak sağlayan etkili bir araçtır. Kitap toplam 24 sayfadan oluşmakta ve içinde yazı bulunmamaktadır. Öykü, çocuk ve köpeğin odada uyudukları sırada kurbağanın kavanozdan çıkarak pencereden kaçması ile başlayıp, çocuk ve köpeğin kurbağayı arama sırasındaki olaylar ile devam etmekte olup, kurbağayı bulmalarıyla son bulmaktadır. Çalışmada, çocuğa önce kitabın tüm sayfalarına bakması ve hikâyeyi anlaması için zaman verilir. Ardından çocuktan, kitabı tekrar inceleyerek araştırmacıya hikâyeyi anlatması istenir. Anlatı sırasında çocuk ses kaydına alınır; ses kaydı daha sonra yazıya geçirilir ve detaylı analiz edilir.

Anlatı Puanlama Şeması

Öykü anlatısı yapısının objektif ve sistematik olarak değerlendirilmesinde, "Kurbağa Neredesin?" kitabına özgü Anlatı Puanlama Şemasından yararlanılmıştır. Stein ve Glenn (1979, 1982)'in öykü grameri kuramına dayalı bu şema, bir anlatıdaki dilbilgisel yapıların ve bağdaşıklık öğelerinin düzenli bir biçimde incelenmesine olanak sağlamaktadır. Kodlama kategorileri arasında giriş, karakter gelişimi, zihinsel durumlar, göndergeler, çatışma/çözüm, bağdaşıklık ve sonuç bileşenleri bulunmaktadır. Bu kapsamda şema; giriş bölümünün oluşturulması, karakterlerin tanıtımı ve gelişimi, içsel durum terimlerinin kullanımı, uygun ve doğru sözcük seçimi, problem çözme becerisi, olayların mantıksal ve zamansal sıralanması ile sonuç bölümünün yapılandırılması gibi temel anlatı unsurlarını içermektedir. Her bir bileşen, anlatının bütünlüğü ve niteliğine katkısı ölçüsünde 1, 3 veya 5 puan olmak üzere tek sayılı üç düzeyde puanlanır. Değerlendirme sürecinde, anlatıya ilişkin hedeflenen özellikler yeterli düzeyde sergilendiğinde 5 puan, gelişim gösteren özellikler 3 puan ve minimal ya da olgunlaşmamış düzeyde ortaya konan anlatı bileşenleri 1 puan ile değerlendirilmektedir. Bu puanlama yaklaşımı, öykü anlatı becerilerinin ayrıntılı ve çok boyutlu biçimde incelenmesine olanak tanımakta; böylece çocukların öykü anlatı performanslarına ilişkin güçlü yönleri ile gelişime açık alanlarının daha belirgin biçimde betimlenmesini sağlamaktadır.

Verilerin Toplanması

Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 29 Aralık 2024 tarihinde (Toplantı No: 12, Karar No: 61351342/020-724 Aralık 2024-73) etik onay alınmıştır. Veriler, birinci yazar tarafından Şubat–Mayıs 2025 tarihleri arasında toplanmıştır. GDB tanısına sahip çocuklara Ankara'daki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden, TDG'li çocuklara Ankara'daki özel anaokullarından ulaşılmıştır. Çocukların ebeveynlerinden gönüllü olanlar ile görüşülmüştür. Çalışma öncesinde ailelere çalışmanın amacı hakkında ayrıntılı bilgilendirme yapılmış; gönüllü katılım gösteren ailelerden bilgilendirilmiş onam formu onayları alındıktan sonra aileler çocuk demografik bilgi formunu doldurmuşlardır. Veri toplama süreci iki aşama halinde planlanmıştır. İlk aşamada, yaklaşık 40 dakika süren bireysel oturumlar kapsamında çocuklara öncelikle TODİL testinin altı temel alt testi uygulanmıştır. Elde edilen puanlara göre; ortalama veya ortalamanın üzerindeki sözel dil performansına sahip çocuklar tipik dil gelişimi gösteren (TDG) gruba; ortalamanın altında, zayıf ya da çok zayıf performans gösteren çocuklar ise "gelişimsel dil bozukluğu (GDB)" grubuna dahil edilmiştir.

İkinci aşamada "*Kurbağa Neredesin?"* adlı resimli hikâye kitabı gösterilmiştir ve standart bir yönerge olan "Şimdi sana bir hikâye kitabı göstereceğim. İlk olarak, kitaptaki tüm resimlere sırayla dikkatlice bakmanı istiyorum. Resimlerin tamamını inceledikten sonra, kitabı baştan sona tekrar göstereceğim. Bu kez resimlere bakarak hikâyeyi kendi cümlelerin ile anlatmanı bekliyorum. Anlattıklarının ses kaydını alacağım." denilmiştir. Öykü anlatımları, cep telefonu ses kayıt uygulaması ile kaydedilmiştir. Veri toplama sürecinin toplam süresi 60–70 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Uygulama basamakları, GDB ve TDG grubunda yer alan tüm çocuklara standartlaştırılmış biçimde, aynı sıra ve koşullar altında tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, IBM SPSS 22.0 adlı yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Veri analizinde $p<0,05$ anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Verilerin analizinde öncelikle uygun istatistiksel testlerin (parametrik veya non parametrik) belirlenmesi amacıyla gerekli varsayımlar incelenmiştir. Normallik testi için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış; ayrıca basıklık ve çarpıklık değerleri de değerlendirilmiştir. Gruplar arası farklılıkların belirlenmesinde Bağımsız Örneklem t-testi uygulanmıştır. Yedi alt bileşen üzerinden gerçekleştirilen çoklu karşılaştırmalarda Tip I hata riskini denetlemek amacıyla Bonferroni düzeltmesi uygulanmış ve düzeltilmiş anlamlılık eşiği $\alpha = 0,007$ (0,05 / 7) olarak belirlenmiştir. Her t-testi için etki büyüklüğü Cohen's d ile hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde ise değerlendirme puanlarının sıralı kategorik yapısı nedeniyle Spearman sıra korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Veri toplama ve analiz süreçleri, araştırmanın güvenirliğini temin etmek amacıyla ayrıntılı şekilde kayıt altına alınmış; çözümlemelerde standart istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Verilerin toplanması ve yazıya geçirilmesi birinci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın güvenirliğini sınamak amacıyla, örneklemin %20'sine karşılık gelen 10 katılımcının ses kayıtları rastgele seçilmiş ve araştırmacıdan bağımsız bir dil ve konuşma terapisti tarafından puanlanmıştır. Bağımsız değerlendirici, Anlatı Puanlama Şemasının uygulamasına ilişkin araştırmacı tarafından örnek puanlamalar üzerinde eğitilmiştir. Puanlayıcılar arası uyum her bir bileşen için ayrı ayrı Cohen Kappa katsayısı ile hesaplanmış; sonuçlar aşağıda sunulmuştur. Giriş ($\kappa=1,00$; $p<0,001$) ve sonuç ($\kappa=1,00$; $p=0,002$) bileşenlerinde mükemmel düzeyde uyum saptanmıştır. Doğru sözcük kullanımı ($\kappa=0,84$; $p<0,001$) ve problem çözme ($\kappa=0,83$; $p=0,001$) bileşenlerinde çok yüksek düzeyde, içsel durum terimleri bileşeninde yüksek düzeyde ($\kappa=0,74$; $p=0,016$), olay sıralama bileşeninde orta düzeyde ($\kappa=0,56$; $p=0,005$) uyum belirlenmiştir. Karakter gelişimi bileşeninde ise orta düzeyde uyum saptanmış olmakla birlikte ($\kappa=0,41$; $p=0,089$) bu değer istatistiksel açıdan anlamlılık eşiğine ulaşmamıştır; bu durum söz konusu bileşenin subjektif yoruma daha açık yapısıyla açıklanabilir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı= Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu
Karar tarihi= 29.12.2024
Belge sayı numarası= 61351342/020-724 Aralık 2024-73

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bulgular

Tüm çocukların öykü anlatı toplam puanlarına ait genel dağılım bulgularına göre (Tablo 4); çocukların öykü anlatı toplam puanlarında ilk sırada orta düzey performans (%62,50; n=30) bulunurken, ardından yüksek (%20,83; n=10) ve düşük (%16,67; n=8) düzey performansın izlediği görülmektedir. Elde edilen bulgular, araştırmaya katılan çocukların önemli bir bölümünün (%62,50)

öykü anlatı becerilerinde orta düzeyde performans sergilediğini, bu durumun söz konusu becerilerin geliştirilebilir olduğuna işaret ettiğini düşündürmektedir.

Tablo 4
Öykü Anlatı Toplam Puanlarına Ait Bulgular

		Katılımcı Sayısı (n)	*%*
Öykü Anlatı Toplam Puanları	Düşük	8	16,67
	Orta	30	62,5
	Yüksek	10	20,83

Tablo 5'te görüldüğü üzere, çalışmaya katılan grupların öykü anlatı toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (t(46) = -13,26; p < 0,01). TDG'lilerin öykü anlatı toplam puanı (Ort. = 25,58), GDB olanlardan (Ort. = 11,58) anlamlı düzeyde yüksektir. Bu bulgu, TDG'li çocukların öykü anlatı becerilerinin GDB'li çocuklardan anlamlı düzeyde daha iyi olduğunu göstermektedir.

Tablo 5
Öykü Anlatı Toplam Puanlarının Gruplar Arasındaki Karşılaştırmaya Ait Bulgular

	GDB *Ort.±Ss*	TDG *Ort.±Ss*	t	sd	p
Öykü Anlatı Toplam Puanları	11,58±3,66	25,58±3,66	-13,26	46	<0,01

GDB'li ve TDG'li çocukların tümüne ait öykü anlatısı alt bileşenlerindeki puan dağılımlarına ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 6), çocukların özellikle Problem Çözme (%93,75'ü minimal veya geliştirilebilir düzeyde), Sonuç (%91,66'sı minimal veya geliştirilebilir düzeyde) ve İçsel Durum Terimleri (%91,67'si minimal veya geliştirilebilir düzeyde) kullanımı gibi öykünün anlamsal ve bilişsel derinliğini oluşturan alanlarda belirgin zorluklar yaşamakta oldukları; buna karşı Doğru Sözcük Kullanımı (%33,33 yeterli) ve Olay Sıralama (%25 yeterli) gibi daha yapısal dil becerilerinde daha iyi performans sergiledikleri ortaya konmaktadır. Söz konusu dağılım, çocukların dilin yapısal bileşenlerinde (sözcük dağarcığı, söz dizimi) görece daha başarılı olduklarını; buna karşın öykü anlatı gibi bağlamsal ve bilişsel organizasyon gerektiren üst düzey dil becerilerinde zorlandıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 6
Öykü Anlatı Alt Bileşenlerine Ait Bulgular

Alt Bileşen	Minimal/Olgunlaşmamış n (%)	Geliştirilebilir n (%)	Yeterli n (%)
Giriş	15 (31,25)	25 (52,08)	8 (16,67)
Karakter Gelişimi	12 (25,00)	28 (58,33)	8 (16,67)
İçsel Durum Terimleri	20 (41,67)	24 (50,00)	4 (8,33)
Doğru Sözcük Kullanımı	11 (22,92)	21 (43,75)	16 (33,33)
Problem Çözme	21 (43,75)	24 (50,00)	3 (6,25)
Olay Sıralama	13 (27,08)	23 (47,92)	12 (25,00)
Sonuç	22 (45,83)	22 (45,83)	4 (8,33)

Tablo 7'de, GDB'li ve TDG'li çocukların öykü anlatılarındaki alt bileşen puanları arasındaki karşılaştırmaya ilişkin bulgular yer almaktadır. GDB'li çocukların, TDG'li akranlarına göre anlatının tüm

makro yapı bileşenlerinde anlamlı düzeyde düşük performans sergilediği belirlenmiştir (p<0,007; Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır). Bu bulgu, dil bozukluğunun anlatının yalnızca dilbilgisel değil, yapısal ve içeriksel boyutlarını da olumsuz etkilediğini göstermektedir. Tüm karşılaştırmalar için Cohen's d etki büyüklükleri ve %95 güven aralıkları Tablo 7'de sunulmuştur. Makro yapı bileşenlerinde GDB'li grup; giriş (1,75±0,99), olay sıralama (1,92±1,02) ve sonuç (1,17±0,56) puanlarında TDG'li gruba kıyasla belirgin sınırlılıklar sergilemektedir. İçerik ve dil becerilerinde ise karakter gelişimi (2,00±1,02), içsel durum terimleri (1,33±0,76) ve doğru sözcük kullanımı (2,08±1,02) alt bileşenlerinin tamamında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. En belirgin farklılık problem çözme boyutunda ortaya çıkmakta; GDB'li grubun ortalaması (1,25±0,68) tüm alt bileşenler arasında en düşük puan olarak dikkat çekmektedir (t=-10,25; p<0,007; d=2,96). Bu bulgular, dil bozukluğunun anlatı becerileri üzerindeki olumsuz etkisinin dilbilgisi düzeyinin ötesine geçerek öykü yapısını kurma ve öyküyü içerik yönünden zenginleştirme gibi üst düzey bilişsel-dilsel becerileri de kapsadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 7
Öykü Anlatı Alt Bileşenlerinin Gruplar Arasındaki Karşılaştırmaya Ait Bulgular

Alt Bileşen	GDB (Ort. ±SS)	TDG (Ort. ±SS)	t	sd	p	Cohen d	Ortalama farkı	%95 GA
Giriş	1,75±0,99	3,67±0,96	-6,80	46	<0,01	1,96	-1,92	[-2,48, -1,35]
Karakter Gelişimi	2,00±1,02	3,67±0,96	-5,82	46	<0,01	1,68	-1,67	[-2,24, -1,09]
İçsel Durum Terimleri	1,33±0,76	3,33±0,76	-9,10	46	<0,01	2,63	-2	[-2,44, -1,56]
Doğru Sözcük Kullanımı	2,08±1,02	4,33±0,96	-7,87	46	<0,01	2,27	-2,25	[-2,83, -1,67]
Problem Çözme	,25±0,68	3,25±0,68	-10,25	46	<0,01	2,96	-2	[-2,39, -1,61]
Olay Sıralama	1,92±1,02	4,00±1,02	-7,08	46	<0,01	2,04	-2,08	[-2,68, -1,49]
Sonuç	1,17±0,56	3,33±0,76	-11,20	46	<0,01	3,23	-2,17	[-2,56, -1,78]

Not: Çoklu karşılaştırmalar nedeniyle Bonferroni düzeltmesi uygulanmış (α=0,007) ve tüm anlamlı farklılıkların devam ettiği belirlenmiştir.

Tablo 8'de, GDB ve TDG gruplarında yaş ile öykü anlatı toplam puanı arasındaki Spearman sıra korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. GDB grubunda yaş ile öykü anlatı toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (rs = -0,05; p = 0,83). TDG grubunda da yaş ile öykü anlatı toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (rs = 0,13; p = 0,55). Her iki grupta da öykü anlatı toplam puanlarının yaştan bağımsız olduğu görülmektedir.

Tablo 8
GDB ve TDG Gruplarında Öykü Anlatı Toplam Puanları ile Yaş Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Öykü Anlatı Toplam Puanları	rs	p
GDB (n=24)	-0,05	0,83
TDG (n=24)	0,13	0,55

Tablo 9'da, GDB ve TDG gruplarında yaş ile öykü anlatı alt bileşenleri arasındaki Spearman sıra korelasyon analizi sonuçları sunulmaktadır. GDB grubunda yaş ile öykü anlatı alt bileşenlerinin hiçbirinde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (p>0,05). Giriş (rs=-0,14; p=0,53), karakter gelişimi (rs=-0,09; p=0,69), içsel durum terimleri (rs=0,17; p=0,43), doğru sözcük kullanımı (rs=-0,11; p=0,60), problem çözme (rs=0,07; p=0,75), olay sıralama (rs=-0,29; p=0,17) ve sonuç (rs=0,29; p=0,16) bileşenlerinin tamamında yaşla anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. TDG grubunda ise yaş ile yalnızca doğru sözcük kullanımı arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki belirlenmiştir (rs=0,50; p=0,01). Bu bulgu, TDG'li çocuklarda yaş ilerledikçe sözcük seçiminin doğruluğunun arttığına işaret etmektedir. Diğer bileşenlerde ise TDG grubunda da anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p>0,05).

Tablo 9
GDB ve TDG Gruplarında Öykü Anlatı Alt Bileşenleri ile Yaş Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Alt Bileşen		GDB	TDG
Giriş	*rs*	-0,14	-0,24
	p	0,53	0,27
Karakter Gelişimi	*rs*	-0,09	0,06
	p	0,69	0,77
İçsel Durum Terimleri	*rs*	0,17	-0,33
	p	0,43	0,12
Doğru Sözcük Kullanımı	*rs*	-0,11	0,50*
	p	0,60	0,01
Problem Çözme	*rs*	0,07	0,30
	p	0,75	0,16
Olay Sıralama	*rs*	-0,29	0,01
	p	0,17	0,97
Sonuç	*rs*	0,29	0,26
	p	0,16	0,21

Not: rs = Spearman korelasyon katsayısı; * p < 0,05

Tablo 10'da GDB ve TDG gruplarında cinsiyete göre öykü anlatı toplam puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. GDB grubunda erkek çocukların öykü anlatı toplam puan ortalaması (11,29±4,07) ile kız çocukların ortalaması (12,00±3,16) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (t(22)=-0,46; p=0,65). TDG grubunda ise erkek çocukların ortalaması (26,27±3,82) ile kız çocukların ortalaması (25,00±3,56) arasında da anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (t(22)=0,84; p=0,41). Çoklu karşılaştırma için Holm-Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır. Her iki grupta da öykü anlatı toplam puanlarının cinsiyetten bağımsız olduğu görülmektedir.

Tablo 10
Öykü Anlatı Toplam Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Grup	Erkek (Ort.±SS)	Kız (Ort.±SS)	t	sd	p
GDB (n=24)	11,29±4,07	12,00±3,16	-0,46	22	0,65
TDG (n=24)	26,27±3,82	25,00±3,56	0,84	22	0,41

Tablo 11'de sunulan bağımsız gruplar t-testi sonuçları, GDB ve TDG gruplarında cinsiyete göre öykü anlatı alt bileşen puanları arasında Holm-Bonferroni düzeltmesi uygulandığında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir (p>0,05). GDB grubunda olay sıralama alt bileşeninde kız çocukların (Ort.=2,40±0,97) erkek çocuklardan (Ort.=1,57±0,94) başlangıçta anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı görülmüş (t(22)=-2,11; p=0,04; d=0,87); ancak Holm-Bonferroni düzeltmesi sonrasında bu farklılığın anlamlılığını korumadığı belirlenmiştir. TDG grubunda ise içsel durum terimleri alt bileşeninde kız

çocukların (Ort.=3,62±0,96) erkek çocuklardan (Ort.=3,00±0,00) başlangıçta anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı görülmüş (t(22)=-2,12; p=0,04; d=0,87); ancak bu fark da Holm-Bonferroni düzeltmesi sonrasında anlamlılığını yitirmiştir. Elde edilen bulgular öykü anlatı becerilerinin her iki grupta da cinsiyetten bağımsız olduğunu desteklemektedir.

Tablo 11

GDB ve TDG Gruplarında Öykü Anlatı Alt Bileşenlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Alt Bileşen	Grup	Erkek (Ort.±SS)	Kız (Ort.±SS)	t	sd	p
Giriş	GDB	1,86±1,03	1,60±0,97	0,62	22	0,54
	TDG	3,91±1,04	3,46±0,88	1,14	22	0,27
Karakter Gelişimi	GDB	2,00±1,04	2,00±1,05	0,00	22	1,00
	TDG	3,91±1,04	3,46±0,88	1,14	22	0,27
İçsel Durum Terimleri	GDB	1,29±0,73	1,40±0,84	-0,36	22	0,73
	TDG	3,00±0,00	3,62±0,96	-2,12	22	0,04*
Doğru Sözcük Kullanımı	GDB	1,86±1,03	2,40±0,97	-1,31	22	0,20
	TDG	4,45±0,93	4,23±1,01	0,56	22	0,58
Problem Çözme	GDB	1,43±0,85	1,00±0,00	1,58	22	0,13
	TDG	3,36±0,81	3,15±0,55	0,75	22	0,46
Olay Sıralama	GDB	1,57±0,94	2,40±0,97	-2,11	22	0,04*
	TDG	4,27±1,01	3,77±1,01	1,22	22	0,24
Sonuç	GDB	1,14±0,53	1,20±0,63	-0,24	22	0,81
	TDG	3,36±0,81	3,31±0,75	0,18	22	0,86

*Not: Holm-Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır. * Düzeltme öncesinde p < 0,05 olan ancak Holm-Bonferroni düzeltmesi sonrasında anlamlılığını yitiren değerleri göstermektedir.*

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmayla, GDB'li çocuklarla TDG'li akranlarının öykü anlatı becerileri makro yapı düzeyinde karşılaştırmalı olarak ele alınmış; her iki grupta ayrı ayrı yaş ile anlatı performansı arasındaki ilişki ve cinsiyete göre farklılıklar incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini, yaşları 4;0–5;11 arasında değişen 48 çocuk (24 GDB, 24 TDG) oluşturmuştur. Çocuklardan, "Kurbağa Neredesin?" adlı resimli öykü kitabını kullanarak kendi ifadeleriyle bir hikâye anlatmaları istenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, GDB'li çocukların, öykü anlatısının makro yapısal bileşenlerinde, TDG'li akranlarına kıyasla belirgin biçimde daha düşük bir başarı gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu anlamlı farklılık, gelişimsel dil bozukluğunun; anlatıda olay akışını düzenleme, neden-sonuç ilişkileri kurma, karakter özelliklerini aktarma ve anlatısal bütünlük sağlama yeterliklerini sınırlandırdığını düşündürmektedir. Alan yazınında da benzer biçimde, GDB'li çocukların anlatı organizasyonu ve içeriksel tutarlılık açısından TDG'li akranlarından geri kaldıkları belirtilmektedir (Andreou ve Lemoni, 2020; Kuvač Kraljević vd., 2020). Bu sonuçlar, dilbilgisel yetersizliklerin yanı sıra, anlatının içeriksel ve yapısal düzeylerinin de GDB'den etkilendiğini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle anlatının giriş bileşeninde gözlenen düşük performans, GDB'li çocukların anlatıyı bağlama oturtma ve dinleyiciyi öyküye hazırlama süreçlerinde zorlandıklarını göstermektedir. Anlatının giriş kısmı, dinleyicinin zaman, mekân ve karakterlere dair zihinsel bir çerçeve oluşturmasını sağlayarak anlatının anlaşılabilirliğini temel düzeyde desteklemektedir (Stein ve Glenn, 1979). Bu saptama, GDB grubundaki çocukların anlatı girişlerinde anlamlı eksiklikler göstermesi, anlatının yapılandırılmasında ve başlangıcında bilişsel-dilsel zorlukların varlığına işaret etmektedir (Norbury ve Bishop, 2003; Peterson ve McCabe, 1991). Ayrıca bu bulgu, öykü anlatılarında bağlamsal bilgi sunumundaki yetersizliğin hem anlatı bütünlüğünü bozduğu hem de çocukların anlatı planlama kapasitesini sınırladığına dair alan yazınıyla tutarlılık göstermektedir (Andreou ve Lemoni, 2020).

Karakter gelişimi bileşeninde gözlemlenen anlamlı farklılıklar, GDB'li çocukların karakterleri anlatı içine etkin biçimde entegre etmekte ve karakterlerin zihinsel durumlarını yansıtmakta

zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, GDB'li çocukların öykü kişilerinin davranışlarını nedensel bir çerçevede anlamlandırma ve ifade etme yeterliklerindeki eksikliklerle ilişkilendirilmektedir (Miller, 2014). Anlatı temelli müdahalelerde karakter gelişiminin desteklenmesi, bu çocukların dili işleme ve olayları zihinsel olarak yapılandırma becerilerinin geliştirilmesinde belirleyici rol oynamaktadır.

Anlatının bilişsel ve nedensel boyutlarını kapsayan problem çözme becerisinde de GDB'li çocukların TDG'li akranlarına göre anlamlı düzeyde zayıf performans sergiledikleri belirlenmiştir. Bir anlatıya; karakterlerin hislerini, amaçlarını veya bilişsel süreçlerini yansıtan bu tür psikolojik ifadelerin eklenmesi, öykünün sosyal ve duygusal bağlamını zenginleştiren temel bir unsur olmaktadır (Bamberg ve Damrad-Frye, 1991). GDB'li çocukların bu ifadeleri kullanmadaki yetersizlikleri, sosyal bilişsel gelişim süreçlerinde de zorluk yaşadıklarının önemli bir göstergesidir (Mäkinen vd., 2014; Norbury ve Bishop, 2003). Bu nedenle, anlatı temelli terapötik yaklaşımlarda içsel durum ifadelerinin üretilmesini teşvik eden yapısal destekler sunulması önerilmektedir (Altman vd., 2022). Sözcük seçiminin doğruluğu ve bağlama uygunluğu açısından yapılan değerlendirmede de GDB'li çocukların TDG'li akranlarının gerisinde kaldığı görülmüştür. Bu sonuç, dilsel doğruluk ve anlatı tutarlılığı açısından kritik olan referansların (zamirler, isimler vb.) bağlamda uygun kullanılmasında yaşanan güçlükleri yansıtmaktadır (Mäkinen vd., 2014; Miller, 2014). Böylece, mikro yapısal unsurların GDB'li çocuklarda hedeflenmesi gereken önemli dilsel alanlar olduğu anlaşılmaktadır.

Tüm bulgular ışığında, GDB'nin sadece dil becerilerine değil, aynı zamanda zihinsel süreçlerde de etkili olduğunu göstermektedir (Kuvač Kraljević vd., 2020; Norbury ve Bishop, 2003; Soodla ve Kikas, 2010). Bu bulgular, anlatı temelli müdahalelerin problem çözme becerilerinin gelişimine odaklanmasının önemini de desteklemektedir. Benzer biçimde, anlatıda olayların mantıksal ve zamansal akışını düzenleyen olay sıralama ile öyküyü sonlandıran sonuç bileşenlerinde de GDB'li çocukların puanları TDG'li akranlarının anlamlı olarak altında kalmıştır. Bu bileşenler, anlatının zamansal ve mantıksal akışını düzenlemesi nedeniyle hem dilsel hem bilişsel yeterlilikleri yansıtmaktadır (Kuvač Kraljević vd., 2020; Miller, 2014). Bu çerçevede, GDB'li çocukların anlatı oluşturmada makro yapıyı oluşturma ve tamamlama konusunda akranlarına kıyasla anlamlı düzeyde zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular, GDB grubunda yaş ile öykü anlatı toplam puanı ve tüm alt bileşenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığını göstermiştir ($p>0,05$). Bu sonuç, GDB'li çocuklarda yaşa bağlı anlatı gelişiminin beklenen hızda gerçekleşmediğine işaret etmekte; ilgili alan yazınıyla (Heilmann vd., 2010; Norbury ve Bishop, 2003) tutarlılık göstermektedir. TDG grubunda ise yalnızca doğru sözcük kullanımı bileşeni ile yaş arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r_s=0,50$; $p=0,01$). Bu bulgu, TDG'li çocuklarda yaş ilerledikçe sözcük seçiminin doğruluğunun arttığına ve sözcük dağarcığı gelişiminin bu yaş döneminde aktif biçimde sürdüğüne işaret etmektedir. GDB grubunda bu ilişkinin gözlemlenmemesi, dil bozukluğunun sözcük edinimindeki yaşa bağlı gelişimi de sekteye uğrattığını düşündürmektedir. Cinsiyet değişkeni açısından yapılan grup içi karşılaştırmalarda, Holm-Bonferroni düzeltmesi uygulandığında GDB ve TDG gruplarının her ikisinde de anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuç, anlatı becerilerinin gelişiminde cinsiyetin belirleyici bir faktör olmadığını bildiren önceki çalışmalarla (Hutchison, 2012) paralellik göstermektedir. Bu durum, gelişimsel dil bozukluğu olan çocuklarda yaşa bağlı dilsel gelişimin sınırlı ve bileşenlere göre değişken olduğuna dair önceki çalışmalarla (Heilmann vd., 2010; Norbury ve Bishop, 2003) uyumludur. Bu bulgular bir arada değerlendirildiğinde, GDB'li çocukların anlatı becerilerindeki sınırlılıkların yaş ve cinsiyetten bağımsız olduğu; gözlemlenen güçlüklerin demografik değişkenlerden değil, bizzat dil bozukluğundan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgularımız, Türkçe konuşan GDB'li çocuklarla yürütülen güncel çalışmalarla örtüşmektedir. MAIN-TR ile gerçekleştirilen ilk kapsamlı Türkçe çalışmada da GDB'li çocukların makro yapı üretimi ve kavramasında TDG'li akranlarından anlamlı biçimde geri kaldığı gösterilmiş; klinik değerlendirmede model-sonrası anlatım modunun grup farklılıklarını ortaya koymada en etkili yöntem olduğu saptanmıştır (Selvi-Balo ve Maviş, 2026). Bu bulguların dil bağlamında yorumlanmasında Türkçenin yapısal özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Türkçe, sondan eklemeli bir dil olup zengin bir biçimbilim sistemine sahiptir; GDB'li çocukların ad ve eylem eklerini edinmede TDG'li akranlarıyla aradaki farkı kapatamadığı bilinmektedir (Güven ve Leonard, 2020, 2023). Bu biçimbilgisel güçlükler,

anlatı planlaması sırasındaki bilişsel yükü artırarak makro yapı organizasyonunu olumsuz etkilemiş olabilir; benzer biçimde, Türkçe konuşan GDB'li çocukların yalın tümce yapılarını tercih ettiği ve sıralı yan tümce üretiminde belirgin sınırlılıklar sergilediği de bildirilmektedir (Topbaş ve Güven, 2011). Çalışmamızda gözlemlenen problem çözme ve içsel durum terimleri bileşenlerindeki zayıf performans ise anlatı temelli müdahale programlarına yönelik bulgularla doğrudan ilişkilendirilebilir. Bu alanlara odaklanan yapılandırılmış anlatı müdahalelerinin GDB'li çocuklarda hem makro yapı hem de mikro yapı düzeyinde anlamlı iyileşmeler sağladığı randomize kontrollü çalışmalarla desteklenmektedir (Ibrahim vd., 2025; Janssen vd., 2020).

Bu çalışma GDB'li çocukların öykü anlatı becerilerinde makro yapı düzeyinde belirgin kısıtlılıklar yaşadıklarını ortaya koymakta; bu kısıtlılıkların değerlendirme ve müdahale süreçlerinde dikkate alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Makro yapı odaklı anlatı analizleri hem tanı süreçlerini zenginleştirmek hem de bireyselleştirilmiş terapi programlarının oluşturulmasına rehberlik etmek açısından önemli bir araç olarak görülmektedir (Hughes vd.,1997).

Çalışma, dil ve bilişsel gelişimi bütüncül olarak değerlendirerek doğal anlatılar üzerinden önemli terapötik çıkarımlar sunmakta, ancak bazı kısıtlılıklar içermektedir. Sınırlı yaş aralığı, homojen sosyo-kültürel yapı ve yalnızca makro yapıya odaklanmak bu çalışmanın başlıca sınırlılıkları arasında yer almaktadır. İlerideki araştırmalarda, örneklem grubuyla boylamsal bir çalışma yapılması, farklı anlatı türlerinin makro ve mikro yapıların incelenmesi ve nörobilişsel perspektiflerin kullanılması önerilmektedir. Böylece GDB'nin dil ve bilişsel etkileri daha kapsamlı biçimde anlaşılabileceği düşünülmektedir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı= Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu
Karar tarihi= 29.12.2024
Belge sayı numarası= 61351342/020-724 Aralık 2024-73

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Yazar 1: Çalışma konusunun belirlenmesi, araştırma deseninin oluşturulması, verilerin toplanması ve analiz edilmesi, alan yazını taramasının yapılması, çalışmanın nihai olarak raporlanması. Yazar 2: Verilerin analizleri ve yorumlanması aşamasında danışmanlık, revizyon ve nihai metnin düzenlenmesi. Tüm yazarlar çalışmanın her aşamasındaki katkılarını onaylamış ve nihai metni inceleyerek yayına hazır hale getirmişlerdir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu çalışmada yapay zekâ aracı ChatGPT metnin dil bilgisel düzenlenmesi ve akıcılığının artırılmasına yönelik bir destek aracı olarak kullanılmıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada yazarların herhangi bir kurum, kuruluş veya kişilerle ekonomik, ticari, yasal ya da mesleki bir herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Akmeşe, P. P. (2015). Çocuklarda öykülemenin gelişimi ve dilin değerlendirilmesinde kullanımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 16(3), 293–305.

Altman, C., Avraham, I., Meirovich, S. S., & Lifshitz, H. (2022). How do students with intellectual disabilities tell stories? An investigation of narrative macrostructure and microstructure.

Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 35(5), 1119–1130. https://doi.org/10.1111/jar.12997

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). APA Publishing.

Andreou, G., & Lemoni, G. (2020). Narrative skills of monolingual and bilingual pre-school and primary school children with developmental language disorder (DLD): A systematic review. *Open Journal of Modern Linguistics, 10*(5), 429–458. https://doi.org/10.4236/ojml.2020.105026

Bamberg, M., & Damrad-Frye, R. (1991). On the ability to provide evaluative comments: Further explorations of children's narrative competencies. *Journal of Child Language, 18*(3), 689–710. https://doi.org/10.1017/S0305000900011314

Bergmann, L., van Hout, R., & Klatter-Folmer, J. (2017). SLI diagnostics in narratives: Exploring the CLARIN-NL VALID data archive. In J. Odijk ve A. van Hessen (Eds.), *CLARIN in the Low Countries* (pp. 167–180). Ubiquity. https://doi.org/10.5334/bbi.14

Berman, R. A., & Slobin, D. I. (1994). Relating events in narrative: *A crosslinguistic developmental study (1st.ed.)*. Psychology. https://doi.org/10.4324/9780203773512

Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A.,Greenhalgh, T., & CATALISE-2 konsorsiyumu (2017). Phase 2 of CATALISE: A multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 58*(10), 1068–1080. https://doi.org/10.1111/jcpp.12721

Bishop, D. V. M. (2017). Why is it so hard to reach agreement on terminology? The case of developmental language disorder (DLD). *International Journal of Language & Communication Disorders, 52*(6), 671–680. https://doi.org/10.1111/1460-6984.12335

Blom, E., & Boerma, T. (2016). Why do children with language impairment have difficulties with narrative macrostructure? *Research in Developmental Disabilities, 55*, 301–311. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2016.05.001

Boudreau, D. M. (2007). Narrative abilities in children with language impairments. *In Language disorders from a developmental perspective* (pp. 331–356). Taylor & Francis.

Boudreau, D. (2008). Narrative abilities: Advances in research and implications for clinical practice. *Topics in Language Disorders*, *28*(2), 99–114. https://doi.org/10.1097/01.TLD.0000318932.08807.da

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı). Pegem Akademi.

Colozzo, P., Gillam, R. B., Wood, M., Schnell, R. D., & Johnston, J. R. (2011). Content and form in the narratives of children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 54*(6), 1609–1627. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2011/10-0247)

Conti-Ramsden, G., St Clair, M. C., Pickles, A., & Durkin, K. (2012). Developmental trajectories of verbal and nonverbal skills in individuals with a history of specific language impairment: From childhood to adolescence. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 55*(6), 1716–1735. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2012/10-0182)

Davidson, A. J., Walton, M. D., Kansal, B., & Cohen, R. (2017). Narrative skill predicts peer adjustment across elementary school years. *Social Development, 26*(4), 891–906. https://doi.org/10.1111/sode.12219

Güven, S., & Leonard, L.B. (2020). Production of noun suffixes by Turkish-speaking children with developmental language disorder and their typically developing peers. *International Journal of Language & Communication Disorders, 55*(3), 387-400. https://doi.org/10.1111/1460-6984.12525

Güven, S., & Leonard, L. B. (2023). Verb morphology in Turkish-speaking children with and without DLD: the role of morphophonology. *Clinical Linguistics & Phonetics*, *37*(1), 99–123. https://doi.org/10.1080/02699206.2021.2012836

Hammill, D. D., & Newcomer, P. L. (2008). *TOLD-P:4: Test of Language Development-Primary* (4th ed.). Pro-Ed.

Heilmann, J., Miller, J. F., Nockerts, A., & Dunaway, C. (2010). Properties of the narrative scoring scheme using narrative retells in young school-age children. *American Journal of Speech-Language Pathology, 19*(2), 154–166. https://doi.org/10.1044/1058-0360(2009/08-0024)

Hughes, D. L., McGillivray, L., & Schmidek, M. (1997). *Guide to narrative language: Procedures for assessment*. Thinking Publications.

Hutchison, D. J. (2012). *Gender differences in the macrostructural narrative language of second grade African American children* [Undergraduate honors thesis, The Ohio State University].

Ibrahim, S. M., Sobhy, O. A., ElMaghraby, R. M., & Hamouda, N. H. (2025). Efficacy of a novel narrative intervention program for children with developmental language disorder: A pilot randomized controlled trial. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology*, *190*, 112243. https://doi.org/10.1016/j.ijporl.2025.112243

Işıtan, S., & Turan, F. (2014). Çocuklarda dil gelişiminin değerlendirilmesinde bir anlatı analizi yaklaşımı olarak öykü anlatımı*. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 13*(25), 105-124.

Janssen, L., Scheper, A., De Groot, M., Daamen, K., Willemsen, M., Vissers, C., & Verhoeven, L. (2020). Narrative group intervention in DLD: Learning to tell the plot. *Child Language Teaching and Therapy, 36*(3), 181-193. https://doi.org/10.1177/0265659020950386

Jones, S. T. (2015). *Story generation in five school-aged children with language impairment* [Master's thesis, Brigham Young University]. BYU Scholars Archives

Justice, L. M., Bowles, R. P., Kaderavek, J. N., Ukrainetz, T. A., Eisenberg, S. L., & Gillam, R. B. (2006). The Index of Narrative Microstructure: A clinical tool for analyzing school-age children's narrative performance. *American Journal of Speech-Language Pathology, 15*(2), 177–191. https://doi.org/10.1044/1058-0360(2006/017)

Justice, L. M., Bowles, R., Pence, K., & Gosse, C. (2010). A scalable tool for assessing children's language abilities within a narrative context: The NAP (Narrative Assessment Protocol). *Early Childhood Research Quarterly, 25*(2), 218–234. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2009.11.002

Khan, K. S., Gugiu, M. R., Justice, L. M., Bowles, R. P., Skibbe, L. E., & Piasta, S. B. (2016). Age-related progressions in story structure in young children's narratives. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 59*(6), 1395–1408. https://doi.org/10.1044/2016_JSLHR-L-15-0275

Kuvač Kraljević, J., Hržica, G., & Vdović Gorup, I. (2020). A comparative macrostructural analysis of narrative discourse in children with typical language development and children with developmental language disorder. *Društvena istraživanja: Časopis za opća društvena pitanja, 29*(3), 453–470. https://doi.org/10.5559/di.29.3.06

Laws, G., & Bishop, D. V. M. (2003). A comparison of language abilities in adolescents with Down syndrome and children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 46*(6), 1324–1339. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2003/103)

Leonard, L. B. (2014). *Children with specific language impairment*. MIT.

Mäkinen, L., Loukusa, S., Laukkanen, P., Leinonen, E., & Kunnari, S. (2014). Linguistic and pragmatic aspects of narration in Finnish typically developing children and children with specific language impairment. *Clinical Linguistics & Phonetics, 28*(6), 413–427. https://doi.org/10.3109/02699206.2013.875592

Mayer, M. (1969). *Frog where are you?* Dial Books for Young Readers.

Miller, R. D. (2014). *The effects of story grammar on the oral narrative skills of English language learners with language impairments* [Doctoral dissertation, Clemson University]. Clemson Open.

Nelson, K. (1996). *Language in cognitive development: The emergence of the mediated mind.* Cambridge University.

Newman, R. M., & McGregor, K. K. (2006). Teachers and laypersons discern quality differences between narratives produced by children with or without SLI. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 49*(5), 1022–1036. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2006/073)

Norbury, C. F., & Bishop, D. V. M. (2003). Narrative skills of children with communication impairments. *International Journal of Language & Communication Disorders, 38*(3), 287–313. https://doi.org/10.1080/1368203100001081 33

Norbury, C. F., Gooch, D., Wray, C., Baird, G., Charman, T., Simonoff, E., Vamvakas, G., & Pickles, A. (2016). The impact of nonverbal ability on prevalence and clinical presentation of language disorder: Evidence from a population study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 57*(11), 1247–1257. https://doi.org/10.1111/jcpp.12573

Paul, R. (2002). *Introduction to clinical methods in communication disorders* (pp. 128–133). Singular Publishing Group.

Peterson, C., & McCabe, A. (1983). *Three ways of looking at a child's narrative: A psycholinguistic analysis*. Plenum.

Peterson, C., & McCabe, A. (1991). *Linking children's connective use and narrative macrostructure*. In A. McCabe ve C. Peterson (Eds.), *Developing narrative structure* (pp. 29–53). Lawrence Erlbaum Associates.

Reilly, J., Losh, M., Bellugi, U., & Wulfeck, B. (2004). "Frog, where are you?" Narratives in children with specific language impairment, early focal brain injury and Williams syndrome. *Brain and Language, 88*, 229–247. https://doi.org/10.1016/S0093-934X(03)00101-9

Sansavini, A., Favilla, M. E., Guasti, M. T., Marini, A., Millepiedi, S., Di Martino, M. V., Vecchi, S., Battajon, N., Bertolo, L., Capirci, O., Carretti, B., Colatei, M. P., Frioni, C., Marotta, L., Massa, S., Michelazzo, L., Pecini, C., Piazzalunga, S., Pieretti, M., Rinaldi, P., … Lorusso, M. L. (2021). Developmental language disorder: Early predictors, age for the diagnosis, and diagnostic tools: A scoping review. *Brain Sciences, 11*(5), 654. https://doi.org/10.3390 /brainsci11050654

Schneider, P., Hayward, D., & Dubé, R. V. (2006). Storytelling from pictures using the Edmonton Narrative Norms Instrument. *Journal of Speech-Language Pathology and Audiology, 30*(4), 224–234.

Selvi-Balo, S., & Maviş, İ. (2026). A comparison of narrative skills of monolingual Turkish-speaking children with typical development and developmental language disorder: Remote online assessment. *Folia Phoniatrica et Logopaedica, 78*(3), 224–245. https://doi.org/10.1159/000547712

Soares, A. D., Goulart, B. N., & Chiari, B. M. (2010). Narrative competence among hearing impaired and normal-hearing children: Analytical cross-sectional study. *Sao Paulo Medical Journal, 128*(5), 284–288. https://doi.org/10.1590/S1516-31802010000500008

Soodla, P., & Kikas, E. (2010). Macrostructure in the narratives of Estonian children with typical development and language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 53*(5), 1321–1333. https://doi.org/10.1044/1092-4388(2010/08-0113)

Stadler, M. A., & Ward, G. C. (2005). Supporting the narrative development of young children. *Early Childhood Education Journal, 33*(2), 73–80. https://doi.org/10.1007/s10643-005-0024-4

Stein, N. L., & Glenn, C. G. (1979). An analysis of story comprehension in elementary school children. In R. O. Freedle (Ed.), *New directions in discourse processing* (Vol. 2, pp. 53–120). Ablex.

Stein, N. L., & Glenn, C. G. (1982). Children's concept of time: The development of a story schema. In W. J. Friedman (Ed.), *The developmental psychology of time* (pp. 255-282). Academic.

Topbaş, S., & Güven, O. S. (2011). *Türkçe erken dil gelişimi testi-TEDİL.* Detay.

Topbaş, S., & Güven, O. S. (2017). *Türkçe okulçağı dil gelişimi testi-TODİL. (Test of Language Development Primary:4 TOLD-P:4 Türkçe Versiyonu)*. Detay.

Trabasso, T., Stein, N. L., Rodkin, P. C., Munger, M. P., & Baughn, C. R. (1992). Knowledge of goals and plans in the on-line narration of events. *Cognitive Development, 7*(2), 133–170. https://doi.org/10.1016/0885-2014(92)90009-G

Westby, C. E. (2005). Assessing and remediating text comprehension problems. In H. W. Catts ve A. G. Kamhi (Eds.), *Language and reading disabilities* (pp. 157–232). Allyn & Bacon.

Wetherell, D., Botting, N., & Conti-Ramsden, G. (2007). Narrative in adolescent specific language impairment (SLI): A comparison with peers across two different narrative genres. *International*

journal of language & communication disorders, 42(5), 583–605. https://doi.org/10.1080/13682820601056228

Winters, K. L., Jasso, J., Pustejovsky, J. E., & Byrd, C. T. (2022). Investigating narrative performance in children with developmental language disorder: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 65*(10), 3908–3929. https://doi.org/10.1044/2022_JSLHR-22-00017

World Health Organization. (2022). International classification of diseases, 11th revision (ICD-11). https://icd.who.int

Extended Abstract

Introduction

Developmental Language Disorder (DLD) is a neurodevelopmental disorder that affects multiple areas of language acquisition, comprehension, and expression. Known biomedical causes, such as cognitive delay, hearing loss, and sensory or motor impairments, are exclusionary criteria for its diagnosis (Laws et al., 2003; Leonard, 2014). According to the CATALISE-2 consensus, environmental deprivation is not a direct exclusionary criterion; only cases in which limited linguistic exposure is the sole explanatory factor are excluded (Bishop et al., 2017). By affecting both receptive and expressive language domains, DLD can lead to adverse outcomes in children's academic achievement, social interaction, and overall communicative competence (Bishop, 2017). Although symptoms typically become evident during the preschool period, the absence of early and appropriate intervention may result in persistent language and communication difficulties, with effects extending into adolescence and adulthood (Conti-Ramsden et al., 2012; Sansavini et al., 2021).

Children with DLD experience difficulties across the core dimensions of language—, namely form, content, and use—, which are particularly pronounced in complex language tasks such as narrative production. Narrative ability is a multidimensional skill that involves not only lexical and grammatical knowledge but also the organization of events, the establishment of causal relationships, the introduction of characters, and the construction of a coherent and complete story structure (Westby, 2005; Davidson et al., 2017). As such, narrative performance is considered a sensitive indicator of children's linguistic proficiency, cognitive organization, and pragmatic competence. Narrative development begins in early childhood and progresses toward increasingly structured, causally connected, and coherent stories as children grow older (Peterson & McCabe, 1983; Trabasso et al., 1992).

The assessment of narrative skills provides comprehensive information about children's linguistic, cognitive, and communicative abilities. Wordless picture books, in particular, allow for the culturally and linguistically neutral elicitation of narrative samples. Mercer Mayer's 1969 wordless picture book Frog, Where Are You? is a frequently used tool in research for assessing children's narrative development (Heilmann et al., 2010). Macrostructural analysis focuses on the global organization of narratives, including core story components such as story introduction, character presentation, event sequencing, problem resolution, and outcome, thereby offering insight into how children organize and integrate narrative elements (Justice et al., 2006).

The present study aimed to compare the macrostructural narrative abilities of children aged 4;0–5;11 years with Developmental Language Disorder (DLD) and children with Typical Language Development (TLD). Specifically, the study investigated whether there were significant differences between the two groups in total macrostructural narrative scores and in individual narrative components. In addition, the study examined the relationship between narrative performance and age and gender separately within each group. By focusing on macrostructural narrative organization during the preschool period, this study sought to contribute to the understanding of narrative difficulties associated with DLD and to inform early assessment and intervention practices.

Method

This study employed a descriptive, relational survey design to examine the narrative skills of children with developmental language disorder (DLD) compared with peers with typical language

development (TLD), and to explore relationships between narrative performance and demographic variables such as age and gender. The sample included 48 children aged 4;0–5;11 years residing in Ankara, comprising 24 with DLD and 24 with TLD. Inclusion criteria for both groups required Turkish as the native language, monolingualism, and no reported cognitive, sensory, or motor developmental difficulties. Children with TLD demonstrated average or above-average verbal performance on the Turkish School-Age Language Development Test (TODIL), whereas children with DLD had a confirmed diagnosis from Guidance and Research Centers and received support at special education centers, with below-average verbal performance on the TODIL.

Demographic information was collected using a Child Personal Information Form. The TODIL was used to assess language skills and confirm group allocation. The wordless picture book "Frog, Where Are You?" was used to elicit narrative samples, and the narratives were analyzed using the Narrative Scoring Scheme (NSS), which evaluated seven macrostructural components: introduction, character development, internal state terms, appropriate word use, problem solving, event sequencing, and narrative resolution. Each component was scored on a scale of 1–5, yielding a maximum total score of 35. Inter-rater reliability was established using 20% of the sample (n = 10); Cohen's kappa ranged from $\kappa = 0.41$ to $\kappa = 1.00$ across components, indicating acceptable to perfect agreement.

Ethical approval was obtained from the Non-Interventional Research Ethics Committee of Uskudar University on December 29, 2024 (Meeting No: 12, Decision No: 61351342/020-724 December 2024-73). Data were collected by the first author between February and May 2025. An independent samples t-test was used for between-group comparisons with Bonferroni correction ($\alpha = 0.007$), Spearman rank correlation was used for within-group age–narrative relationships, and an independent samples t-test with Holm-Bonferroni correction was used for within-group gender comparisons. Effect sizes were calculated using Cohen's d. All analyses were conducted using IBM SPSS 22.0.

This study highlighted the importance of assessing macrostructural narrative skills in children with DLD to guide evaluation and intervention. Narrative-based assessments can inform individualized therapy programs and support both linguistic and cognitive development, emphasizing character integration, causal reasoning, and social-cognitive language use. Future research should include broader age ranges, diverse sociocultural samples, longitudinal designs, and analyses of microstructural narrative elements to understand the comprehensive effects of DLD better.

Result and Discussion

This study compared the macrostructural narrative skills of children with DLD and their TLD peers and examined the relationships between narrative performance and age and gender within each group. The sample consisted of 48 children (24 with DLD, 24 with TLD) aged 4;0–5;11. Narratives were elicited using the wordless picture book "Frog, Where Are You?" and analyzed using the Narrative Scoring Scheme.

The findings revealed that children with DLD demonstrated significantly lower total macrostructural narrative scores compared to their TLD peers ($M = 11.58$ vs. 25.58; $t(46) = -13.26$; $p < .01$). Significant group differences were observed across all seven macrostructural components: story introduction, character development, use of internal state terms, appropriate word use, problem-solving, event sequencing, and narrative resolution (all $p < .007$ after Bonferroni correction). Effect sizes were large across all components (Cohen's $d = 1.68–3.23$), with the largest differences observed for narrative resolution ($d = 3.23$) and problem-solving ($d = 2.96$). These results indicated that DLD affected not only grammatical proficiency but also the content-related, structural, cognitive, and pragmatic dimensions of narrative production. In particular, reduced performance in story introductions suggested that children with DLD had difficulty in establishing narrative context and preparing the listener. Limitations in character development and in the use of internal state terms further pointed to challenges in integrating characters and in expressing emotions, thoughts, and intentions within a causal framework.

Lower performance in problem-solving, event sequencing, and narrative resolution further indicated difficulties in constructing temporal and logical coherence and completing story structures. Within-group correlational analyses in the DLD group revealed no significant relationship between age and any narrative component ($p > .05$), suggesting that age-related narrative growth may not follow the expected developmental trajectory in children with DLD. In the TLD group, a moderate positive correlation was found between age and appropriate word use ($rs = 0.50$; $p = .01$), indicating that lexical accuracy increased with age in typically developing children, whereas no other component showed a significant age relationship in either group. Gender did not have a significant effect on narrative performance in either group after Holm-Bonferroni correction, suggesting that the observed group differences were more closely associated with DLD status than with the demographic variables examined.

In conclusion, the study demonstrated that children with DLD exhibited marked limitations in macrostructural narrative skills. These findings highlighted the importance of incorporating macrostructure-focused narrative analyses into assessment and intervention processes. Despite its contributions, the study was limited by its restricted age range and exclusive focus on macrostructure. Future research should include larger samples, examine both macro- and microstructural components, and adopt longitudinal and neurocognitive perspectives to provide a more comprehensive understanding of narrative development in children with DLD.